

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

Izhaja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 gld. 30 kr. na leto.

Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 gld.

Obseg: Zanesljivo sredstvo zoper roparice. (Konec.) — Gnojenje dreves. — Velikanska balzamina (*Impatiens glanduligera* Royle). — Vprašanja in odgovori. — Naši dopisi. — Raznoterosti.

Zanesljivo sredstvo zoper roparice.

(Konec.)

Pri meni se redkokedaj pripeti, da bi ropanje v pravem pomenu nastalo, ker jaz precej skušam isto sè spredaj navedenimi sredstvi zadušiti ali odstraniti. Dvakrat se je pa vendar prigodilo, odkar čebelarim, da sem imel veliko opraviti, predno sem roparijo odvrnil in to izvršil sem z mojim pripomočkom (sredstvom). Vzrok prvega, zelo neprijetnega slučaja je bil sledeči: Obišče me moj prijatelj, ki je bil tudi čebelar in s katerim sva posebno dobra bila. V tistem času imel sem laške čebele v mojem čebelnjaku. Ko tovarišu to povem, prosi me, naj mu pokažem laško matico. „Ljubi prijatelj,“ pravim mu, „to se ne more zgoditi, kajti danes je zelo vroče, in čebele v naši okolici nimajo nič več paše in če jaz medene satove iz panju vzamem lahko s tem ropanje povzročim.“ Ker pa prijatelj zopet začne prositi, naj mu vendar pokažem laško matico, ker silno, silno željen je je videti, rečem mu: „Vam na ljubo hočem to storiti, a dobro vem, da bode roparija nastala, ter da bode jeden panj ugonoben.“ Odprem panj, in obesim iz panju vzet meden sat v odprto shrambico, (ker takrat še nisem imel take, ki bi se dobro zaprla) in iščem na satovih z zalego matice. Ko jo dobim, pokažem jo prijatelju, ki je bil zbog tega zelo vesel in me še po marsičem povpraševal, na kar bi mu moral jaz odgovarjati, tako da je prešlo nekaj minut, brez da bi se bil jaz ozrl po medenih satovih. Naenkrat začujem za sabo glasno šumenje, in ko se ozrem, vidim, da so bili medeni satovi vsi črni roparic. „Glejte, prijatelj,“ rečem mu, „kar sem popred pravil, je že tu. Zdajci imam priliko, moje sredstvo proti roparicam vporabiti, o katerem sem Vam že pravil, da gotovo pomaga.“

To sredstvo je sledeče: Narpred poiščem matico in jo v matično gajbico (hišico) zaprem in potem vzamem vse satove iz panju, ter od vsacega posebej omedem čebele in popolno omeden sat dam jednemu domačemu, da ga hitro, kolikor je mogoče, proč nese, da tako zabranim še večje ropanje. Satove z zalego pa, da se zalega preveč ne shladi, postavim v kuhinjo na toplo in sicer za kake pol ure, in potem jih kakemu močnemu panju v medeni prostor obesim. Omedene čebele stresem

potem v prazen panj, ter denem tudi zaprto maticeo v kak kot v panju pri sprednji končnici. Panj zaprem, letavnik pa popolno odprem, da roparice lahko v panj gredo in se prepričajo, da v tem praznem panju ni več plena za nje, in da bi bilo vse delo zastoj.

K tem delu je potrebno več ljudi, da se vse hitro zvrši. Vsak pričujočih vzame jeden sat v roke, da išče matice, (kajti to je glavna reč, da je roparice ne umore).

Ker je bil napadeni panj na ta način v plen drugim, zmanjšal sem drugim letavnike, priprl sem jih; in ko so moji domači ljudje in prijatelji vse satove že proč odnesli, gledali smo, kako se je čez kakih pet minut število roparic pomnožilo in ropanje je bilo hudo videti, a kaj, ker roparice niso nič dobile. Da je pa množica roparic tako hitro narastla, vzrok je šumenje, s katerim roparice druge na njih početje opomnijo. Iz družih panjov so priletele čebele in divje po vrtu letale ter iskale, kje bil bi novi vir medu. Čakal sem kake četrt ure, da so se čebele na dotični panj odmenile. Zdajci še le sem nesel satove z zalego v zaprtej skrinjici (tudi panj je dober) po stranski poti v čebelnjak; tu jih prav hitro obesim v medeni prostor nekemu močnemu panju, ki je bil na nasprotnem koncu v čebelnjaku in grem po drugem delu; — a prišel sem za eno uro pogledat, kaj roparice počnejo. Za kaki dve uri je bil pritisk že vidno manjši, a trajal je še do večera, čeravno se je število roparic vedno manjšalo.

V mraku dam čebelam tega panju, ki so do sedaj mirno na notranjih stenah sedele, tri prazne satove in v jednom koritcu medu, da so se za bojevanje prihodnjega dne malo podprle, kraljica vstala je še zaprta. Drugo jutro zgodaj vzel sem satove in koritce iz panju in priprl žrelo, da so se čebele ložje branile roparic. Ro-parice tudi drugi dan dopoludne pridejo, pa že prav malo in popoludne prišle so le nekatere. Proti večeru pa, ko iz drugih panjev že nobene čebele ni bilo na dan, tudi iz tega panju nobene ni bilo, kar je bilo v znamenje, da je ropanje odjenjalo. Zdajci dam panju prejšnji dan odvzete satove z zalego nazaj in spustim maticeo. Tretji dan zjutraj bilo je že vse v redu. Moje sredstvo obneslo se je dobro in vspešno.

V drugem slučaju je pa v mojem čebelnjaku po mojem zadolženji ropanje nastalo in tudi v tem slučaju se je popred povedani način prav dobro sponesel.

V času, ko čebele niso imele paše, prosí me nekdo za jeden lep sat medú. Jaz grem v čebelnjak in vzamem iz jednega panju več satov, da bi nar lepšega odbral. Ker je bilo pa popoludne, ko so čebele nar huje predigravale, privabil sem z medenim duhom čebele, ki so precej priletele in se na satove vsedle. Vstrašim se in hitro denem satove nazaj v panj, brez da bi bil roparice odstranil. To ravno bila je pa največja napaka, katere sem se precej spomnil, a vendar že prepozno, ker roparice so izletele pri žrelu, a se kmalu z velikim spremstvom vrnille. Za en četrt ure nastane grozno klanje in ropanje, čeravno so se čebele napadenega panju hrabro bojevale in tujkam vhod v njihovo stanovanje branile. Precej poprimem se spredaj popisanega sredstva in tudi v tem slučaju rešil sem čebele in med, brez da bi roparice moril.

To sredstvo objavim zategadelj, da se ga tudi drugi čebelarji poprimejo, in ako to tako store, kakor sem spredaj povedal, da se namreč vse hitro in točno zgodi, zagotovim vsacega, da bode to pomagalo.

Konečno še opomnim: Če pridejo zvečer, ko so čebele sploh že nehale letati,

še pri žrelu napadenega panju vun, je znamenje, da roparije še ni konec, da se bo še drugi dan nadaljevala. V takem slučaju čaka se še en dan dalje, da vsakoršen napad poneha, in potem sme se še le napadenemu panju satovje dati, pa le zvečer, nikdar po dnevi.

Janez Stahala.

Gnojenje dreves.

Že ko drevo sadimo, moramo gledati na to, da ga tako vsadimo, da nam bo mogoče okoli njega zemljo obdelovati in gnojiti. Treba je tedaj, da naredimo okoli drevesa osip, ki naj bo v primeru 4—6 čevljev (1 in tretjino do 2 metra) širok; viseti mora proti stebelu drevesa, da dobaja mokrota lahko do korenin.

V večo korist nam služi osip, ako se pokrije s česlom, mahom, listjem ali pa s sègnjitim gnojem; to pokrivalo zadržuje, da zemlja v veliki vročini tako hitro ne izsuši, korenine pa hladi dalje časa neobhodno potrebna mokrota. A ob enem ostane zemlja tudi delj časa rahlja; zrak ložej na njo vpliva in kroji bolje v njej rastlinsko hrano. Pa tudi plevel se ne more v taki zemlji tako hitro zarasti in drevesu hrane jemati. Posebno dobro pa je ono pokrivalo okoli drevesa po zimi; večkrat obvaruje nežne korenine ozeblina ter jih reši tako pogina.

Vsako jesen se mora osip pred zimo prekopati, spomladi in v poletji večkrat zrahljati, da zamore zrak bolje širiti na korenine svoj dobrodejni upliv. Pri prekopavanji in rahljanji naj se vedno pazi na to, da se zgornje korenine ne poškodujejo.

Gnoj je pri sadjereji važno blago. Škoda, da se gnojenje zanemarja in celó opušča; marsikteri sadjerejec, ki sicer ne zasluži tega imena, vsadi drevo in ga potem — kakor križ božji — prepusti roki Vsegamogočnega! A ob času, ko sadje dozori, tirja nehvaležnež vendar od drevesa polno mero! Od pradedov podedovano kopito, na katero se sploh celo gospodarstvo velikokrat nateguje, je marsikomu že veliko škodovalo. Napredujmo tedaj! Gnojimo tudi drevesa, saj gnoj je — kruh! Je-li to res? kajti nekateri terdijo celó, da je gnojenje drevesu škodljivo! Pa pomislimo prvič, da je drevo rastlina kakor vsaka druga, katero na naša polja sejemo, sadimo, za katero gnojimo, orjemo, kopamo; pomislimo dalje, da ni stvari, ki bi živela kar sama ob sebi. In bi le sadunosno drevo delalo izjemo? Res je, da nam da brez gnoja, kar nam dati zamore; pa, sadjerejec, gnoji, in videl boš, kaj ti dá lačno, sèstradano drevo, in kaj drevo, kateremu ne odteguješ svoje dobrotljive roke! Je-li vsak gnoj za drevo dober? Ne! Vsaka jed ni za vsak želodec! In gnoj je velikokrat kriv drevesnih bolezni. Kateri gnoj pa temu ali unemu drevesu bolje pristuje, je odvisno od zemlje, ki potrebuje te ali one tvarine, katere jej primanjkuje.

Drevo obstoji iz organičnih in neorganičnih tvarin: iz ogljenca, vodenice, kisleca in dušca, potem iz apna, kalija, magnezije, fosforove kisline in natrona, iz nekoliko železnega okisa in kremenčeve kisline. Vse te dele mora imeti tudi zemlja v sebi, da bo drevo imelo potrebno hrano in nam vsled tega rodilo obilno sadú. Rudninske hrane se nahaja več ali manj v zemlji sami, le bolj jej primanjkuje organskih tvarin, ki se nahajajo posebno v živalskih kakor tudi rastlinskih delih. Pri imenovanih delih odlikuje se posebno kri in scavnica, odpadki od živali, kosti, volnene cunje, kakor tudi človeški odpadki. Tudi hlevski gnoj ima mnogo organske tvarine v sebi. Za mokro, merzlo, ilovnato zemljo ugaja najbolj konjski, ovčji in perutninski gnoj, ki zemljo sègreva in dela rodovitnejšo. Lehkej, vročej in kreme-

neni zemlji naj se daja kravjega, presičjega gnoja, ali pa tudi mešanca, ki je narejen bolj iz ilovnate zemlje, da jo nekoliko ohladi. Najboljši gnoj med vsemi pa je mešanec. Naredi se tako-le: Ves plevel, ki se dobiva okoli dreves, vse smeti, človeški kakor tudi perutninski odpadki, dalje odpadki od zida, mertve živali, kosti, — vse naj se meče na en kup, pomeša z dobro zemljo in večkrat poliva z gnojnico. Vsake štiri tedne naj se ta kup premeče, ter zopet iz novega polije z gnojnico; to naj se ponavlja toliko časa, da vsi deli popolnoma zgnijejo. Noben sadjerejec ne bi smel v svojem vertu pogrešati mešanega gnojnega kupa.

Naj bode pa gnoj kakoršen hoče, nikdar se ne sme dati frišen k drevesu, nego tedaj še le, ko je popolnoma sègnjil in je za razkrojevanje že pripravljen. Ako se tako dela, bodimo prepričani, da nam bode vsako drevesce za to zelo hvaležno, obilo sadu nam bode rodilo, dolgo časa ostalo rodovitno! In skušnja bode sadjerejca dejansko učila, da dobro pripravljeni gnoj ni drevesom nikakor ne škodljiv, nego nasprotno zelo koristen.

Gnoj je ali tekoč, ali pa v podobi razpadene zemlje. Tekoči gnoj, h kateremu spada gnojnica, sploh se rabi za gnojenje drevesa in sicer tako, da se naredi okoli drevesa jarek, ali pa več jam, v katere se potem gnojnica vliwa. Pa le popolnoma sègnjita in z vodo pomešana gnojnika naj se za gnojenje rabi; nesègnjita in pre-gosta gnojnica škoduje drevesom, ker prehudo žgè njihove korenine. To gnojenje se posebno potrebuje za jabelka, hruške in češplje. Češnje pa, marelice, breskve, orehe je boljše gnojiti s terdim gnojem, ker so zelo podveržene smokovim boleznim.

Najboljši čas, z gnojnico gnojiti je pomladanski; gnoji se pa lahko tudi kasneje meseca junija, ko začnejo drevesa v drugo poganjati; a vselej naj se gnoji z gnojilnico le v deževnem vremenu in nikdar ne v hudi vročini; kajti tak gnoj se koj razkroji in hitro izverši svojo nalogo. Gnojenje naj se ponavlja vsako drugo ali pa tretje leto. Na drevo srednje starosti se računuje štiri verče gnojnice za enokratno gnojenje.

S terdim gnojem, h kateremu spada mešanec in vsak drug sègnjiti gnoj, gnoji se tako, da se potrese gnoj na osip okoli drevesa, ali pa da se odkoplje nekoliko zemlje in se gnoj z zemljo pomeša. Taki gnoj se vpotrebuje za vsako drevo in tudi lahko v vsakem času; najboljši čas za to pa je pozna jesen, da se gnoj čez zimo dobro razkroji in prihodnjo spomlad drevesom že za hrano služi. Ker se terdi gnoj ne razkroji tako hitro, kakor tekoči, naj se gnojenje ponavlja vsaj vsako četrto ali peto leto. Množina gnoja za enokratno gnojenje je odvisna od dobrote zemlje, pa tudi od starosti in velikosti drevesa, kakor tudi od gnoja samega. K.

Velikanska balzamina (*Impatiens glanduligera* Royle).

V čebelarskem centralnem listu za provincijo Hanover piše profesor dr. Münter iz Greifswald-a sledeče:

Ne v čebelnej flori, izdani po prof. Fr. Alefeld-u za Nemčijo in Švico in ne v mojem leta 1873. naznanjenem imeniku čebelnih rastlin in tudi v drugih prilično izdanih naštetvah rastlin za čebelino pašo ne najdemo cvetice, ki bi imela zgoraj zaznamovano ime, zato nas je pa toliko bolj osupnilo, ko smo meseca septembra leta 1881 v razstavi v Potsdam-u ravno pri vhodu v streliščni vrt zapazili rastlino s tem imenom, katero je vsadil kraljevi dvorni vrtnar Reuter.

Da je ta rastoče rastavljena rastlina res jedna izmed plemena *Impatiens* ni bilo dvomiti, a da je ta nizko rasteča in le pičlo cveteča cvetica res prava iz vzhodne Indije izvirajoča *Impatiens glanduligera* Royle bilo je pač dvomljivo. Ker se v zboru ni o tej cvetici nič obravnavalo, se sploh na rasteči cvetici ni moglo do dobrega potrditi, je li ta cvetka res v vrsti onih, ki čebelam veliko paše dajejo, ali ne.

Predsednik baltiškega osrednjega čebelarskega društva, g. Kammerherr pl. Behr-Schmoldow, preskrbi si še v septembru l. 1882 popolno zrelo seme iste cvetice, ter se hoče o njej in njenem bogastvu medu do dobrega prepričati. Ukaže svojemu vrtnarju H. Dönaui isto v cvetičnem vrtu v Schmoldow-u precej v vrstah po 9 cm narazen in 4 do 5 cm globoko sejati ali bolje rečeno saditi in ga tako sejanež čez zimo pustiti. Ko se spomladi prihodnjega leta iz vsejanega semena pognale rastlike že tako odrasto, da so se že lahko presadile in ko je že mraz ponehal, presade se posamezno po 60 do 80 cm vsaksebi, ter se jim priliva a drugače nič ne streže.

Že v drugi polovici meseca julija se na že poldrugi meter visokih in zelo razrastenih rastlikah odprejo prvi cvetovi. Neprenehoma rastoč in se še dalje razvijoč pokrijejo se kosmate balzamine z lepim rudečim cvetjem. Cvet ima trebušnato cvetično krono z veliko vhodno odprtino, vsled katere čebele lažje do medu pridejo.

Dne 3. septembra l. 1882. ko je bil podpisani prof. dr. Münter v družbi gospoda Kammerherr pl. Behr ter tukajšnjega kraljevega vrtnarskega nadzornika g. Goeze in vrtnarja Dönaui-a v lepem vremenu in toplem solnčnem svitu ob 5. uri pri nasaditvi balzamin, videli smo na 6 do 8 čevljev visokih rastlinah tisoče in tisoče cvetov, po katerih so pridne čebelice veselo letale in šumele, tako da bi človek kmalo mislil, da stoji pod lepo in bogato cvetočo lipo. V vsakem cvetu bila je jedna čebela in druga je že čakala, kodaj prva odleti, da potem ta pride k bogatem medenem viru.

Iz teh dejanskih opazovanj se razvidi, da mi z velikansko balzaminom nismo dobili, bolj površno rečeno, nikake nove cvetice, kajti že pred kakimi 10 leti je rastla v botaničnem vrtu nekdanje kraljeve kmetijske akademije v Eldenu. Tu je prirastla 10 do 12 čevljev visoko. Da je pa ta cvetka nova čebelna cvetka prve vrste, čeravno je vzhodnej Indiji doma, pa popred nismo še vedeli. Poleg tega ima pa ta balzamina to dobro lastnost, da kot enoletna rastlina povsod rada raste, ter jo je vsled tega lahko v okolici čebelnjaka nasaditi, da tam v bližnjavi ponuja pridnim čebelicam obilo hrane in sicer ravno v času, ko drugod nič paše ne dobé. Vsak čebelar nima te sreče, da bi videl evesti lepo ajdo krog svojega čebelnjaka, in bela detelja v septembru tudi nič več ne cvete, kaj mu je tedaj početi, če še zemlja v okolici ni rastlinstvu ugodna. Nasadi naj tedaj velikanske balzamine, in njegove čebele imele bodo dovolj paše.

S tem priporočam vsem čebelarjem to lepo in čebeloreji koristno rastlino, naj jo le pridno sadé in gojé.

Tako piše in priporoča leta 1883 profesor dr. Münter to velikansko balzaminom, a poslušajmo še nadalje, kako nekdo to rastlino precej drugo leto že v nič deva in bo skoro gotovo tudi njegova prava:

Marsikdo je članek o velikanski balzaminom z veseljem pozdravil, tudi jaz bil sem zelo vesel, ker ni se mi bilo dalje bati, da bi moje ljubke živalice ob času, ko ni bilo paše, stradale. Naročim si pri Schmidt-u v Erfurtu semena. Dobim ga, kar se ga z dvema prstoma prime, za 30 kr. Če je pa to seme od prave veli-

kanske balzamine, ne vem dobro, ker manjkalo je besede: „velikanska balzamina“ (Riesenbalsamine) in zaznamka „Royle“.

Seme vsejem v dobro zemljo in zbog tega zraste cvetica do 8 črevljev visokosti ter se prav zelo razraste. V začetku avgusta odprejo se prvi cvetovi, in potem vsak dan več. Čebele prav pridno letajo po cvetovih in pridejo iz njih, ko mlinar bele. To obletavanje pa je trajalo komaj kakih 8 dni in čebel ni bilo več, a na njih mesto prišli so čmrlji. Zdajci so pa ti po njenem cvetju kraljevali. Neki prijatelj me je pomladil, ko so bile rastline že kake 4 prste visoke, prosil, naj mu jih nekoliko podarim. Z veseljem spolnim mu prošnjo ter mu še naročim, naj še on srečo poskusi; a kako se začudiva, ko prideva skupaj in jeden drugemu poveva, kar sva na balzamini opazovala. Vse se je vjemalo. In ker so potem edino le čmrlji to cvetico obiskovali, dala sva jej ime „čmrljeva balzamina“.

V septembru pa dobim od drugod jeden panj čebel, ter jih postavim v čebelnjak. Ko drugo jutro mimo grem, opazim zopet čebele na balzamini. Ko vse bolj natanko opazujem, prepričam se, da so iste čebele iz novega panju. Pa tudi te čebele jo kmalu zapuste in zopet imajo čmrlji vso oblast po cvetji, čeravno so popred s čebelami skupno brali brez kakega sovraštva.

Konec septembra hočem si nabrati nekoliko balzaminega semena, da bi mogel tudi drugo leto cvetico poleg čebelnjaka imeti. Da bi bilo vse bolj varno, ter da bi se mi seme pri trganji ne streslo, prijel sem trdo za glavice v katerih je bilo seme. Ko že blizo pol ure trgam, kar mi začne nekaj prav zoperno dišati. Duh je bil vedno hujši in že me obdaja nekaka slabost; in ko pa še roke pod nos dem in jih povoham, hoče se mi kar želodec prekucniti. Hitro si poiščem vode in mila, ter roke prav dobro umijem, a duh še ne zgine, še le, ko jih večkrat umijem, zgine neprijetna vonjava popolnoma. Mislim sem pa, da je ta duh morebiti samo meni zopern, a tudi drugi ljudje, katerim dam to povohati, zgrabijo se hitro za nos in se proč obračajo, kajti duh zdel se jim je prehud in preveč zopern.

Vsled tega da se sklepati, da čebele ne zapuste te cvetice zaradi čmrljev, ampak zaradi tega neprijetnega duha, ki se pri razvijanju semenskih glavic nareja. To zgodi se kakih 8 dni potem, ko cvet odpade.

Odkritosrčno pa rečem, da jaz te cvetice za čebelorejo ne pohvalim in je ne priporočam, drugi pa kakor hoče.

To ste tedaj dve sodbi o velikanski balzamini; in kolikor je nam znano, bode zadnja boljša mimo prve.

Vprašanja in odgovori.

11. Vprašanje: Pri nas smo imeli letos vsled poškodovanja po toči prav slabo pašo, bojim se, da bi moral vse moje panjove krmiti, če jih bom hotel čez zimo pridržati. Kedaj naj jih krmim, in kaj naj jim polagam, ker nimam nič več medu? P. R. v R.

Odgovor: Ker je letos toča na več krajih vso ajdo uničila, bo več čebelarjev to skrb imelo, kot Vi. Svetujemo Vam, da sedaj precej začnete krmiti in sicer zvečer, pa velike porecije jim polagajte. Dajte jim medu ali sladkorja v vodi raztopljenega. Ako boste sladkor dajali, je bolje če Vi sladkorjevo vodo v posodi, v kateri se še nobena reč ni kuhala ali sploh v nji bila, posebno maščoba ne, pre-

vrete in potem že hladno položite. Dajajte jim, kakor je spredaj rečeno, velike porcije, ker močen panj jeden večer 1 liter take tekočine použije ali v satovje prenese. Dobro je pa zato v velikej meri pokladati, da se zalega še bolj ne razširi, kar se v takem slučaju rado zgodi. Takó krmenje je najboljše precej takrat pričeti, ko čebele trota preženejo. Sladkor polagati še toliko bolj svetujemo, ker ta nima nikakeršnega duha, kakor med, in ne vabi drugih čebel na ropanje. Vendar pa je treba dokler se čebele krmijo; vedno paziti, da se ropanje ne vname, ker potem bila bi velika sitnost. Tudi je sladkor zato boljši, ker ta ne kristalizira, kakor sploh med. Ako pa z medom hočete svoje čebele krmiti, prekuhajte ga, ker s tem boste mu novo kristalizovanje precej zakasnili, a popolno odstranili ne.

12. Vprašanje: Jaz sem čebele s paše pripeljal, pretehtal sem jih in sedaj jih hočem nekaj podreti, da si dobim dobrega in zanesljivega medu za prihodnje leto. Katere panjove naj za to odberem, težke, srednje ali lahke? V. K—k v Šm.

Odgovor: Črez zimo ohranite si panjove, ki imajo srednjo težo, mlado in rodovitno matico. Težke panjove zato podrite, da boste več medu dobili, lahke morate pa že zaradi tega odstraniti, ker ne bodo črez zimo dovolj živeža imeli, če jim ne boste pomagali. Čebel pa nikar ne morite, denite jih brez matice v tak panj, ki ima veliko dela, pa malo ljudstva.

Naši dopisi.

Izza Mžaklje. Vroče poletje bliža se koncu, in za njim pride hladna jesen, ki nam bo dala dovolj opravila. Čebele smo pripeljali iz paše domov in jih začeli pregledovati in tehtati, koliko je kateri nabral in kako si opomogel, ko je stal sredi lepo cvetoče ajde. Ko smo čebele na pašo peljali, bali smo se, da bo naša vožnja brez vspeha, a tem ni bilo takó. Res, da je sredi avgusta pritiskala huda vročina ter povzročila znatno sušo, ki je žugala ajdo že v kali zadušiti. Toda božja volja ni bila tako, prišel je rahel dež, ki je žejno zemljo zopet napojil in ajdi dal moč rasti. Pognala je in razvila našim čebelicam svoje cvetje, da so si še dovolj živeža za zimo nabrale. Ko bi suše ne bilo, dobile bi gotovo več, tako moramo pa že s tem zadovoljni biti, kar nam je Bog dal. Vsled suše je tukajšnjim starim čebelarjem že zopet jeden rek spodletel; ti namreč trdijo: „Tri dni pred sv. Jarnejem in tri dni potem čebele naberejo, kar naberejo, potem je že skoro vse proč“. No letos pa pred sv. Jarnejem niso še nič brale, a vendar še niso proč, temveč so še nekaj vredne; sicer so nekoliko slabejše mimo lanskih, a za silo že tudi to zadočuje. Zdaj treba bo iti na delo in čebelam pripraviti ugodno zimsko stanovanje. Dobro prezimovanje je pol čebelarstva! Slabim panjovom bo treba še malo dodati, da jim črez zimo ne zmanjka živeža.

Pri izvolitvi panjov za prezimovanje se je treba posebno ozirati na rodovitnost in starost matice. Matice ki le malo zalege stavijo in tiste, ki so že 3 ali 4 ali pa tudi več let stare, se morajo odstraniti in le mlade pustiti.

Pri podiranji panjov naj pa čebelarji nikar ne bodo preveč neusmiljeni, da bi namreč čebele žveplali in morili. Ali so si pridne živalice tako plačilo zaslužile? Pustite čebelam živeti! Matice, ki niso za pleme odstranite in čebele denite v druge panjove, boste pa pomladi popred in boljše roje imeli. Kaj pa je to, če čebele

čez dolgo zimo malo več medu použijejo, vsaj bodo to dobro povrnilo, če že niso. Nezaslišano je, da bi človek, ki ima po božji volji podarjen um in pamet, moril svojega dobrotnika! Ali je to prav? Nikakor ne! Dobrota povrne se z dobroto, a ne s smrtjo (kaznijo). Pa je že tako dandanes na svetu, da je dobrota skoro vselej sirota. Dobro se večinoma sè slabim povračuje.

V tem času v lepem vremenu bati se je ropanja. Tu treba je vedno paziti, da isto ne nastane, kajti če bi nastalo bila bi sitnost, ki bi dala dovolj dela.

—g—

Raznoterosti.

Sadje v med vložiti. (Mrzlo.) Odrčaj grozdje ali drugo lepo sadje (črešnje, češplje, grozdjiče), osnaži vse pecljev in nadevaj ga v lonec, potem vlij mrzel med na sadje in sicer toliko, da bo sadje pokrito. Zapečati lonec, pa ne z vročim voskom in postavi lonec v hladno shrambo. Za nekaj mesecev imel bodeš dobro dišečo jed.

Grozdje v med vložiti. (Toplo.) Vzemi $3\frac{1}{2}$ kg zdravega grozdja pa še v grozdih, deni ga lepo v lonec, pazi pa, da kake jagode ne zmečkaš. Naredi sirup iz 2 kg medu, $\frac{1}{2}$ l. dobrega kisa z nageljnovimi žblici in cimetom (po volji), kuhaj to zmes 20 minut, in pene pobiraj, in ko se je že dovolj časa kuhalo, vlij vrelo tekočino na grozdje in posodo precej zapečeti. Tako grozdje obstane več let lepo in nepokvarjeno.

Medeni kis. Ostanke slabjšega medu poberi, deni jih v kamenito, (lončeno) posodo, prilij vode in sicer na 1 kg medu, 6 l. vode; deni še eno skorjo kruha ali pa testa v to zmes in postavi vse skup na toplo. Ko je že vrenje ponehalo zamaši luknjo, pa ne trdo, zrak mora zraven priti. Zamašek bil bi naj bolj rahlo vtaknjena ali večkrat preganjena in potem čez odprtino pregrnjena cunjca. Ko kis svetel postane, prelij ga v steklenice in dobro zamaši, da se dalje časa ohrani.

Medeni likér. V bakrenem kotlu, (dober je tudi iz bele pločevine), pomešaj 2 dela vode z jednim delom medu. To deni kuhaj. Kuhaj 2 uri a zraven pridno mešaj in pene pobiraj. Ko se ohladi deni to v sodec in pusti, da bo vrelo. V 8 do 10 tednov traja vrenje. Ko je vrenje ponehalo, napolni s to tekočino steklenice. Ta likér ima okus po Madeira (Madére) in ti lahko nadomesti najdražje desertno vino. Kolikor stareji je, toliko boljši je.

Slive sveže (frišne) ohraniti. Najnavadniši in najcenejši način, slive v njih najboljših lastnosti dalje časa ohraniti, je ta-le: Slive se, še predno so zrele, in se shranijo v kolikor mogoče dobro zaprtej in zdravej shrambi obešene. Shramba naj bo bolj temna nego svetla in nikdar naj solnce noter ne posije. Sè slivami vred odrežejo se tudi vejice, na katerih so visele in s tem se v popred omenjeno shrambo obesijo. Na ta način spravljene slive ohranijo vse svoje lastnosti. Glavna reč pri tem pa je, da slive vedno še trdno na pecljih visé. Ako kdo noče sadnih mladik odrezati, se pa sadje lahko na tleh shrani in pa sè slabim prevodnikom toplote, postavim: z mahom, bato ali sploh takimi rečmi, pokrije. Ako pa kdo ne vidi rad, da bi sadje na zemlji ležalo, naj pa še spod pod slive dene kak slab prevodnik toplote. Zadnji način namreč, da se samo sadje in brez vejic, shrani, se tudi pri drugem sadji lahko vporabi, tako pri hruškah in jabolkah in vedno z dobrim vspehom.